

Motion till riksdagen

1986/87:Jo155

Stina Gustavsson m. fl. (c)

Ändring i jordförvärvslagen (1979:230), m. m.
(prop. 1986/87:122)

Jord- och skogsbruket i Småland utgör en viktig basnäring. Näringens existens och utveckling är därför betydelsefull för att god service skall kunna upprätthållas och en inomregional balans skapas. Därtill har jord- och skogsbruket en stor indirekt betydelse för andra näringar och sysselsättningar.

Lantbruket i Småland är struktur- och produktionsmässigt av den typ som en bred allmänhet säger sig vilja ha. Produktionen baseras ofta på olika kombinationer av mjölk och kött. Odlingslandskapet hålls öppet och variationsrikt samtidigt som driftsformerna är skonsamma mot miljö och djur. Kombinationen jord-skog är mera regel än undantag. Alla säger sig vilja slå vakt om lantbruket, kulturlandskapet och en levande landsbygd. Mot detta talar ett flertal faktorer som håller på att drabba den småländska landsbygden. En av dessa är det förslag om ändring i jordförvärvslagen som föreslås i prop. 1986/87:122.

Det synes som om de regionalpolitiska aspekterna alltmer måste beaktas för att bibehålla en levande landsbygd. Lönsamheten på de ofta små fastigheterna är sådan att lantbrukarna redan i dag hämtar en del av sin försörjning utanför lantbruket. Olika kombinationssysselsättningar än de traditionella kommer att öka i betydelse. Skall Småland fortsättningsvis behålla sin småbrutna karaktär måste antalet bosatta och företag på landsbygden minst bibehållas på nuvarande nivå.

Jordförvärvslagen måste betraktas som en ramlag vars tillämpning varierar mellan olika delar av landet och även mellan olika delar av ett län alltefter produktionsförutsättningarna. Ett handlingsprogram för tillämpningen av jordförvärvslagen måste upprättas i länen. Erfarenheterna från glesbygdsdelegationens försöksverksamhet med ökat kommunalt inflytande i jordförvärvsärenden, t. ex. i Tingsryds kommun, är hittills goda. Upprättas handlingsprogram skall, enligt vår mening, den kommun höras inom vars gränser förvärvsfastigheten ligger. När det gäller förvärvstillstånd är det enligt vår mening fel att i § 4 byta ordet "skall" mot "får". Detta kan av lantbruksnämnden användas godtyckligt och skapa osäkerhet om tolkningen hos den enskilde. Vidare måste klargöras vad "avsevärt överstiger" innebär. Enligt utredningen innebär det att ett pris 50 % över marknadsvärdet skulle accepteras. I propositionen fixeras marknadsvärdet inte till något bestämt procenttal "utan den praktiska tillämpningen bestäms utifrån olika faktorer". En sådan oklar formulering kan leda fram till en mycket vid tolkning och i praktiken till en slopad prisprövning. Detta är ingen önskvärd utveckling.

I propositionen anges att en "trestegstrappa" skall tillämpas i förvärvshän- seende av skogsfastigheter. Storskogsbolagen nederst, lokala sågverk en trappa upp och den fysiska personen överst. Det synes oss märkligt att en juridisk person som bedriver träförädlade verksamhet skall behöva köpa skogsmark för att säkra eller underlätta råvaruförsörjningen. Däremot kan förvärv av några skogsfastigheter innebära att det befolkningsmässigt läggs en avvecklande hand över en hel by eller bygd. Det är inte heller ovanligt att träförädlade företag köps upp av ett annat aktiebolag ofta resulterande i en nedläggning av hela verksamheten.

Enligt vår uppfattning är det i stället angeläget att främja olika slag av kombinationen jord/skog/annan verksamhet. Därtill är behovet för aktiva lantbruksföretag stort att komplettera sitt företag med skogsmark vilket är av stor regionalpolitisk betydelse för ett bibehållande av bofast befolkning i mellan- och skogsbygder. Betydelsen härav är klart uttalad av såväl glesbygdsdelegationen som riksdagen.

Det är angeläget att ha ett riktvärde för vad som är rimligt att betala för en fastighet. Vi anser att det inte finns tillräckligt starka skäl för att förändra gällande prisprövning. Risken är uppenbar att t. ex. ett bolag i annat fall bjuder så mycket högre att en enskild inte kan vara med i konkurrensen. Därtill kan det inte uteslutas att lantbruksnämnderna faller undan för säljaren och den debatt som uppstår över att någon hindras från det högsta pris han erbjuder. För att även framdeles kunna behålla en levande landsbygd och för upprätthållande av ett visst mått av service är det av största vikt att unga människor som vill etablera sig som jord- och skogsbrukare eller i kombination med annan verksamhet inte motverkas av en för hög prissättning på fastigheten.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen vid sitt beslut om jordförvärvslagens utformning beaktar vad som anförts i motionen.

Stockholm den 21 april 1987

Stina Gustavsson (c)

Kersti Johansson (c)

Agne Hansson (c)

Gösta Andersson (c)

Rune Backlund (c)